

**Opinia do ustawy o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania
Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
(druk nr 859)**

I. Cel i przedmiot ustawy

Zgodnie z opiniowaną ustawą, w razie śmierci Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej, do czasu objęcia stanowiska przez nowo powołanego Prezesa Instytutu, jego obowiązki pełni jeden z zastępców Prezesa, wskazany przez Marszałka Sejmu.

Wobec przyjętego wyżej rozwiązania, opiniowana ustawa zakłada obowiązek powołania przez Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej przynajmniej jednego zastępcy.

Przedmiotowa ustawa ma wejść w życie z dniem ogłoszenia.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Sejm uchwalił opiniowaną ustawę na 65. posiedzeniu w dniu 29 kwietnia 2010 r. w oparciu o przedłożenie poselskie (druk sejmowy nr 2977). Po przeprowadzeniu pierwszego czytania na posiedzeniu plenarnym w dniu 28 kwietnia 2010 r. Sejm przystąpił niezwłocznie do drugiego czytania bez odsyłania projektu do komisji. W trakcie drugiego czytania zgłoszono dwie poprawki. Pierwsza z nich zakładała, że pełniącego obowiązki Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej wskazywać ma nie Marszałek Sejmu, a przewodniczący Kolegium Instytutu Pamięci Narodowej. Druga skreślała zmianę wprowadzającą obligatoryjność powołania przynajmniej jednego zastępcy Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej. W trakcie trzeciego czytania, po negatywnej rekomendacji Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka (druk sejmowy nr 3001), poprawki zostały odrzucone. Sejm uchwalił ustawę w brzmieniu przedłożonego projektu.

III. Uwagi szczegółowe

Zgodnie z art. 10 ust. 2 nowelizowanej ustawy kadencja Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej trwa 5 lat, licząc od dnia złożenia ślubowania. Po upływie kadencji dotychczasowy Prezes Instytutu pełni swoje obowiązki do czasu objęcia stanowiska przez nowo powołanego Prezesa. Obowiązująca ustawa nie daje natomiast odpowiedzi na pytanie kto kierować ma Instytutem Pamięci Narodowej w przypadku innej przyczyny opróżnienia stanowiska Prezesa Instytutu niż upływ kadencji.

Opiniowana ustawa pozwala uzupełnić powyższą lukę prawną jedynie częściowo. Dodawany ust. 2a przesądza, że w przypadku śmierci Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej, do czasu objęcia stanowiska przez nowo powołanego Prezesa Instytutu, jego obowiązki pełni jeden z zastępców Prezesa. Nowelizacja nie rozstrzyga jednak kto powinien pełnić funkcję Prezesa Instytutu w przypadku jeszcze innych przyczyn wygaśnięcia jego kadencji (przed upływem 5 lat od złożenia ślubowania). Problem ten jest wyraźnie widoczny w świetle nowego brzmienia art. 13 nowelizowanej ustawy nadanego przez ustawę z dnia 18 marca 2010 r. o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy (w brzmieniu nadanym nowelizacją z dnia 18 marca 2010 r.) kadencja Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej wygasa w razie śmierci Prezesa, ale także w razie rezygnacji ze sprawowanej funkcji, odwołania lub skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne ścigane z urzędu.

Mając na uwadze powyższe, wobec założenia, że racjonalny ustawodawca nie może tworzyć luk w systemie prawa, należy rozważyć wprowadzenie do ustawy przepisów regulujących kwestie zastępstwa Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej, także w przypadku jego rezygnacji ze sprawowanej funkcji, odwołania lub skazania prawomocnym wyrokiem.

- w art. 1 w pkt 1, w ust. 2a wyrazy "*W razie śmierci Prezesa Instytutu Pamięci*" zastępuje się wyrazami "*W przypadku innej przyczyny opróżnienia stanowiska Prezesa Instytutu Pamięci niż upływ kadencji*".

Szymon Giderewicz

Legislator